

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 10/3 2021 s. 1137-1157, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

İLKOKULDA YARATICI OKUMA ÇALIŞMALARININ SINIF YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ*

Remziye ULUDAĞ KIRÇIL**

Meltem AKIN KÖSTERELİOĞLU***

İlker KÖSTERELİOĞLU****

Geliş Tarihi: Nisan, 2021

Kabul Tarihi: Temmuz, 2021

Öz

Bu araştırmanın amacı ilkokul kademesinde yürütülen yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf yönetimine olan etkilerini öğretmen görüşleri açısından değerlendirmektir. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan araştırma bir durum çalışmasıdır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen çalışma grubu 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapan ve yaratıcı okuma çalışmalarını yürüten 30 gönüllü sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmada yaratıcı okumanın; istenmeyen davranışları ortadan kaldırma ya da önleme, sınıfta olumlu bir iklim oluşturma ve sınıf içi iletişimi artırma gibi başlıklarda sınıf yönetimi açısından olumlu etkilerinin olduğu bulgularına erişilmiştir. Sınıf yönetimine ilişkin olumlu katkısı olması bağlamında yaratıcı okuma çalışmaları yaygınlaştırılmalı ve özellikle uygulayıcı konumda olan öğretmenlerin uygulama yeterlikleri geliştirilmelidir.

Anahtar Sözcükler: İlkokul, yaratıcı okuma, sınıf yönetimi.

THE EVALUATION OF CREATIVE READING STUDIES IN PRIMARY SCHOOL ACCORDING TO TEACHER'S OPINIONS IN CLASSROOM MANAGEMENT PERSPECTIVE

Abstract

Teachers can use creative reading as a means for students to present new thoughts, emotions or concrete products. Creative reading should not be considered only as a reading activity and its multi-dimensional aspects should

* Bu çalışma Remziye Uludağ Kırçıl'ın tez çalışması kapsamında hazırlanmıştır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi; Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Programı, remziyee_05@hotmail.com

*** Doç. Dr.; Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi ABD, mkostereli@hotmail.com

**** Doç. Dr.; Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretimi ABD, ikostereli@gmail.com

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu, 06.11.2020 tarih ve 23993 sayılı karar.

be addressed. This study aimed to evaluate the effects of primary school creative reading activities on classroom management in terms of teachers' views. The qualitative research was designed as a case study. The working group determined by purposeful sampling method was composed of 30 voluntary classroom teachers who carried out creative reading activities at the primary schools affiliated with Amasya Provincial Directorate of National Education and during 2020-2021 academic year. Study data were collected using a semi-structured interview form developed by the researchers. Content analysis method was used in data analysis. It was found that creative reading had positive effects on classroom management in regards to eliminating, reducing or preventing unwanted behaviors, creating a positive climate in the classroom and increasing classroom communication. In this context, teachers who are the principal practitioners should be informed about the positive effects of creative reading activities to ensure that these activities are used more commonly. Studies on creative reading should be conducted more extensively in the context of its positive contribution to classroom management and especially the practical competencies of teachers, the main practitioners, should be improved.

Keywords: Primary school, creative reading, classroom management.

Giriş

İnsan varoluşu itibariyle üreten bir beyin yapısıyla dünyaya gelmektedir. Çünkü varlığını devam ettirebilmek için diğer canlılardan farklı olarak düşünsel güçlerini de devreye sokmasını gerektiren bir hayatta kalma mücadelesi vermektedir. Kuşkusuz bu düşünsel güçleri meydana getiren becerilerinden biri de yaratıcılıktır. Yaratıcılık geliştirilebilir bir beceridir. Özellikle ilkökul yıllarında öğrencilerin karşılaştığı farklı ve zengin uyarıcılar yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Öztürk, 2014). Okuma bir eylem olmaktan ziyade bir yaşam biçimi olarak ele alındığında yaratıcılığa uygun bir araç olabilir. Yani alıcı bir dilsel beceri olan okuma, verici dilsel beceriye dönüştürülebilmektedir (Uzun ve diğerleri, 2011, s. 143). Bu noktada öğretmenler, öğrencilerin ortaya yeni bir düşünce, duygu ve somut ürün koymasında sıçrama tahtası olarak yaratıcı okumayı kullanabilmektedir (Smith, 1974). Böylelikle yaratıcılıkla ortaya çıkan problem çözme, esnek düşünme gibi zihinsel kazanımların yanı sıra empati, öz güven, kendini sanatla ifade etme gibi duyuşsal ve psikomotor becerileri de geliştirici çok yönlü sonuçlar elde edilebilir. Bu sonuçların eğitim öğretim ortamına yansması da sınıf yönetimi açısından öğretmen için destekleyici olarak görülebilir.

“Sınıf yönetimi, sınıf içi etkinlikleri öğrenme odaklı olarak etkili bir biçimde düzenleyip sürdürme ve öğrenci davranışlarına rehberlik etme sürecidir.” (Turan, 2015). Yani sınıf yönetiminin temel amacı etkili öğrenme ve öğretme sürecini sağlamaya yönelik rehberlikte bulunmaktır (Uğurlu, 2016). Etkili bir öğrenme ortamında; öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu almasını sağlayıcı özelliklere uygun yöntem, teknik ve yaklaşımlar kullanılmalıdır (Ottekin Demirbolat, 2018). Ancak okul yönetimleri ve öğretmenlerin birçoğu bu sorumluluğu teşvik etmesi gerekirken, öğrenciyi kontrol altında tutmayı tercih edebilmektedirler (Gordon, 2014). Bu durum geleneksel sınıf yönetimi anlayışının bir sonucudur. Günümüz çağdaş eğitim yaklaşımında öğretmen rolündeki değişmelere rağmen öğretmenlerin, otoritenin kendisinde toplandığı geleneksel sınıf yönetimi anlayışı ile hareket ettikleri görülmektedir (Şentürk ve Oral, 2008). Oysa çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımı; öğrencinin zihinsel, duyuşsal gelişimine uygun olarak öğrenci beklentilerinin ve katılımının olduğu insancıl bir anlayışı bünyesinde barındırmaktadır (Çalık, 2012). Etkili bir sınıf yönetiminde öğretmenler dersin amaçlarını gerçekleştirebilecek eylemlerden güç almalıdır (Uğurlu, 2016). Bu eylemler;

öğrencinin motivasyonunu ve öğrenme sürecine aktif katılımını sağlayan, sınıf içi ilişkilerini düzenleyen böylelikle öğrenme ortamını zenginleştirici faaliyetleri içermektedir. Öğrenme ortamını zenginleştirmek, istenmeyen davranışları önleyici ve azaltıcı bir etki yaratmaktadır (Gordon, 2014). Bu nedenle sadece sınıf yönetimi kuramları çerçevesinde belirli ilkeleri uygulamaktan ziyade önleyici bir yaklaşımla öğrenme ortamını bütünsel olarak geliştirici her faaliyete yer verilmelidir. Yaratıcı okuma sadece bir okuma eylemi olarak düşünülmemeli ve çok boyutluluk yönü çerçevesinde değerlendirilerek öğrenme ortamındaki etkileri irdelenmelidir.

Alan yazınında yaratıcı okuma ile ilgili çalışmalar incelendiğinde 1963'te Barnhardt, yaratıcı okumada iyi bir öğretimin sadece bir öğretme eylemi içermediğini aynı zamanda öğrencilerin iç görü, duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmakta olduğunu ifade etmektedir. Yaratıcı okumayla ilgili yapılan ilk çalışmalarda yaratıcılığın üstün zekâ ile eş değer sayılması nedeniyle konunun bu açıardan ele alındığı görülmektedir. 1974'te Labuda "*Üstün Zekâli Öğrenciler İçin Yaratıcı Okuma*" adlı beş bölümden oluşan kitabında üstün zekâli öğrencilerin eğitiminde yaratıcı okuma ile ilgili öğretmen ve ebeveynler için rehber niteliğinde bilgiler sunmuştur.

Ülkemizde yaratıcı okuma bağlamında yapılan çalışmalara 2000'li yıllarda başladığı söylenebilir. Bu çalışmalara Uzun'un (2009) kuram olarak yaratıcı okumayı ele aldığı araştırması kaynaklık edebilir. Uzun, bu kuramın eğitim-öğretim ortamları için ortaya konmayı beklenen davranışların tanımlanmasında ve öğrenciyi bu davranışlara yönlendirmede anahtar bir rol üstlendiğini belirtmektedir. Aytan (2014b) ise yaratıcı okumanın yapısını ortaya koyduğu çalışmasında bu alanda yapılan çalışmaların sınırlılığında bahsetmiştir. Yapılan çalışmalar; daha çok yaratıcı okuma ile yaratıcılık, okuduğunu anlama, okuma erişi, yaratıcı yazma, eleştirel düşünme gibi becerilerin ilişkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır (Hızır, 2014; Yurdakal, 2018; Kasap, 2019; Han, 2020). Aytan (2014a) "*Türkçe Dersinde Yaratıcı Okuma Uygulamaları*" isimli doktora çalışmasında yaratıcı okuma uygulamalarının Türkçe dersine ilişkin tutuma olumlu etkilerinden bahsetmiştir. Ayrıca Aytan (2016) eğitimde yaratıcı okuma ile ilgili araştırmasında yaratıcı okumanın eğitimdeki yerine belirleyici vurgu yapmıştır. Çalışmaların edindiği problem durumları açısından sınırlılıkları incelendiğinde yaratıcı okumanın sınıf yönetimi açısından değerlendirildiği çalışmalara rastlanmadığı; bu çalışma ile yaratıcı okumanın sınıf yönetimine yansımalarını belirleyen bir çalışma olarak literatüre katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilerin motivasyonları ve derse katılımlarına etkisinin belirlenmesiyle sınıf içi uygulamalarında kullanmaları için öğretmenlere yaratıcı okuma konusunda bir fikir verebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ilkokulda yaratıcı okuma çalışmalarını sınıf yönetimi açısından değerlendirmektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilere yönelik kazanımlarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
2. Yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf içi ilişkiler, motivasyon ve öğrenme öğretme sürecine katılım açısından sınıf yönetimine etkilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
3. Yaratıcı okuma çalışmalarının sınıfta disiplin sağlamak açısından etkilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

4. Yaratıcı okuma çalışmalarının, genel olarak sınıf yönetimine olan etkilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma; araştırmacının yaşamındaki doğrudan deneyimlerine ilişkin iç görüşlerine dayalıdır. Onları kullanır ve zenginleştirir (Patton, 2018). Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf yönetimi açısından değerlendirilmesi için öğretmenlerin düşüncelerine başvurulmuş bir durum çalışmasıdır. Çünkü durum çalışmalarında somut, belirli olay ya da konu üzerinde detaylı betimlemeler yapılmaktadır (Merriam, 2018).

Çalışma Grubu

Bu çalışmada çalışma grubu, amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılarak oluşturulmuştur. Patton'a (2018) göre amaçlı örneklemin temelinde bilgi açısından zengin durumların derinlemesine incelenmesi yer almaktadır. Çalışma grubu, 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapan, yaratıcı okuma çalışmalarına katılmış ve aynı zamanda sınıfında yaratıcı okuma faaliyetlerini aktif şekilde kullanan 30 gönüllü sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. 2018-2019 eğitim öğretim yılında Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından geliştirilen bir proje kapsamında 60 gönüllü sınıf öğretmenine uzmanlar tarafından yaratıcı okuma ve faaliyetlerine yönelik bir eğitim verilmiştir. Eğitim sonrasında yalnızca 49 öğretmen bu faaliyeti aktif olarak sürdürebilmiştir. Ana gruptaki katılımcıların 6'sı erkek, 43'ü kadındır. Araştırma bu kişiler arasından yaratıcı okuma çalışmalarını sürdüren ve gönüllü olan öğretmenler ile yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		f
Cinsiyet	Kadın	28
	Erkek	2
Yaş	35-40	13
	40-45	5
	45 ve üzeri	12
Hizmet Süresi	10-15 yıl	7
	15-20 yıl	9
	20-25 yıl	5
	25 yıl ve üzeri	9
Sınıf Düzeyi	1.sınıf	6
	2.sınıf	4
	3.sınıf	10
	4.sınıf	10

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunluğunu kadın öğretmenler (28) oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 13'ü 35-40 yaş arası, 5'i 40-45 yaş arası, 12'si 45 yaş ve üzeridir. Öğretmenlerin 7'si 10-15 yıl, 9'u 15-20 yıl, 5'i 20-25 yıl, 9'u 25 yıl ve üzeri hizmet süresine sahiptir. Katılımcı öğretmenlerin 6'sı 1.sınıf, 4'ü 2.sınıf, 10'u 3.sınıf, 10'u 4.sınıf düzeyinde öğretim vermektedir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken alan taraması yapılarak eğitim bilimleri alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Hazırlanan taslak form kullanılarak iki sınıf öğretmeniyle ön görüşme yapılmıştır. Ön görüşme sonucunda görüşme formundaki sorulara ilişkin öğretmenlerin ve alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Öncelikle veri toplamak için Amasya Milli Eğitim Müdürlüğünden yasal izin ve Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulundan etik kurul izni (06/11/2020 tarihli ve 23993 sayılı yazısı) alınmıştır. Katılımcılara çalışmanın konusu ve amacı hakkında bilgi verilerek gönüllülük esasıyla görüşmeler yapılmıştır. Covid 19 salgını süreci dolayısıyla görüşmelerin bir kısmı yüz yüze bir kısmı çevrimiçi olarak yapılmıştır. Görüşme sırasında katılımcıların izni ile ses kaydı alınmıştır. Görüşmelerin her biri yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Ses kayıtları yazıya döküldükten sonra katılımcı teyidi yapılarak iç geçerlik sağlanmıştır. Görüşmeler yazıya aktarılırken katılımcılara (Ö1, Ö2, Ö3...) şeklinde kod verilmiştir.

Araştırma sonucu elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, elde edilen verileri yorumlayacak kavram ve ilişkileri tespit etmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmacılar tarafından veriler birkaç defa okunmuş kod listesi çıkarılmıştır. Miles ve Huberman'a (2016) göre kodlar toplanan tanımlayıcı ve yoruma dayalı bilgilere anlam birimleri atamak için kullanılan künye ve etiketlerdir. Genelde farklı boyutlardaki söz öbeklerine eklenirler ayrıca basit ya da daha karmaşık bir kategori etiketi biçimini alabilmektedirler. Buna göre çalışmada oluşturulan kodlar bir araya getirilerek kategorize edilmiştir. Eğitim yönetimi ve denetimi alanında uzman bir öğretim üyesinin görüşü alınarak kategori ve kodlar tekrar gözden geçirilmiştir. Elde edilen veriler tablolar halinde ve araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur. Doğrudan öğretmenlerin görüşlerini ifade eden alıntılar ise her kod başlığı altında en çok frekans alan iki görüş ölçüt alınarak sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmaya ilişkin bulgular alt problemlere göre sırasıyla ele alınmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilere hangi yönden katkıları olduğuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Yaratıcı Okuma Çalışmalarının Öğrencilere Yönelik Kazanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Okuma Becerilerine İlişkin Kazanımlar	f	Okumaya Yönelik Tutumlarına İlişkin Kazanımlar	f	Sosyal ve Duygusal Yeterliklerine İlişkin Kazanımlar	f	Zihinsel Yeterliklerine İlişkin Kazanımlar	f	Öğrenme Ortamındaki Davranışlarına İlişkin Kazanımlar	f
Kodlar	Okuma alışkanlığı	5	Okuma sevgisi	6	Öz güven	7	Farklı düşünme	14	Kendini ifade etme	10
	Okuduğunu anlama	4	Okuma isteği	4	Empati	5	Hayal gücü gelişimi	10	Motivasyon	8
	Okuma stratejileri	3	Okuma hazzı	3	Grup etkileşimi	5	Sorgulama	4	Araştırma	7
	Kelime dağarcının gelişimi	2			Mutluluk	5	Dikkat	4	Merak	6
	Ana fikir bulma	1			Farklılık	3	Yaratıcılık	3	Aktif katılım	6
					Kendini keşfetme	2	Dil gelişimi	2	Olumlu sınıf iklimi	3
					Sorumluluk	2	Bağlantı kurma	2	Yetenekler	3
					Enerjik hissetme	1	Eleştirel düşünme	1	Okul başarısı	3
					Sorunlarla baş etme	1			İletişim becerileri	2
					Kendine zaman ayırma	1			Kalıcı öğrenme	1
				Pozitif ilişkiler	1					

Tablo 2 incelendiğinde yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilere yönelik kazanımlarına ilişkin olarak; okuma becerilerine ilişkin kazanımlar, okumaya yönelik tutumlarına ilişkin kazanımlar, sosyal ve duygusal yeterliklerine ilişkin kazanımlar, zihinsel yeterliklere ilişkin kazanımlar ve öğrenme ortamındaki davranışlarına ilişkin kazanımlar olmak üzere beş kategori tespit edilmiştir.

Okuma becerilerine yönelik kazanım kategorisinde; okuma alışkanlığı (f=5), okuduğunu anlama (f=4), okuma stratejileri (f=3), kelime dağarcığının gelişimi (f=2) ve ana fikir bulma (f=1) kodları oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö9): “Özellikle öğrencilerimizin kelime dağarcıklarının gelişmesinde çok etken olan bir çalışma. İfade güçleri çok gelişti. Bu sayede de dersler daha keyifli işlendi. Okuma alışkanlıkları edindiler.” **Okuma Alışkanlığı**

(Ö27): “Çocuklara herhangi bir paragraf sorduğumda veya bir paragrafta ilgili onun dışında herhangi bir şey sorduğumda rahatlıkla cevaplayabiliyorlardı.” **Okuduğunu Anlama**

Okumaya yönelik tutumlarına ilişkin kazanım kategorisinde; okuma sevgisi (f=6), okuma isteği (f=4) ve okumaya hazzı (f=3) başlıklarında kodlar oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö5): “Kitap okumayı seviyorlar. Kitap okumak keyifli hale geliyor. Kitabı çocuğa sevdirmek istiyorsak mutlaka bu çalışmanın yapılması lazım bence.” **Okuma Sevgisi**

(Ö27): “Okumaya aşırı istekli olmayan öğrencimin bile hemen kitaplığa gidip kitap seçtiğini gördüm. Çocukta daha çok okuma isteği uyandırdığını gördüm.” **Okuma İsteği**

Sosyal ve duygusal yeterliklerine ilişkin kazanım kategorisinde; öz güven (f=7), empati (f=5), grup etkileşimi (f=5), mutluluk (f=5), farklılık (f=3), kendini keşfetme (f=2), sorumluluk (f=2), enerjik hissetme (f=1), sorunlarla baş etme (f=1), kendine zaman ayırma (f=1) ve pozitif

ilişkiler (f=1) başlıklarında kodlar oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö7): “Ders işlerken bir soruya cevap veremeyen bir çocuk bu yaratıcı okumada kendini daha özgür hissediyor. Bunun bir ders olmadığını düşünüyor. Bir kere yanlış cevabımız yok. Bu yüzden çocuklar kendilerine güveniyorlar.” **Öz güven**

(Ö24): “Çocukların empati yetenekleri gelişti yani bir şey yaparken hep karşısındakini düşünüyorlar ya da olay kahramanlarını.” **Empati**

Zihinsel yeterliklerine ilişkin kazanım kategorisinde; farklı düşünme (f=14), hayal gücü gelişimi (f=10), sorgulama (f=4), dikkat (f=4), yaratıcılık (f=3), dil gelişimi (f=2), bağlantı kurma (f=2) ve eleştirel düşünme (f=1) başlıklarında kodlar oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine ilişkin olarak aşağıda örnekler verilmiştir.

(Ö4): “Yaratıcı okuma çocuklara düşünme yeteneği kazandırıyor. Farklı farklı duygularla farklı farklı zihinlerle farklı farklı hayal dünyalarının üzerine bir şeyler kattığını düşünüyorum. Bazen o kadar farklı cevaplar geliyor ki...” **Farklı Düşünme**

(Ö1): “Hayal dünyalarını çok geliştiriyor ve bağlantı kurabiliyorlar olaylarla ilgili. Farklı şeyler düşünebiliyorlar, farklılık kazandırıyor çocuklara.” **Hayal Gücü Gelişimi**

Öğrenme ortamındaki davranışlarına ilişkin kazanım kategorisinde; kendini ifade etme (f=10), motivasyon (f=8), araştırma (f=7), merak (f=6), aktif katılım (f=6), olumlu sınıf iklimi (f=3), yetenekler (f=3), okul başarısı (f=3), iletişim becerileri (f=2) ve kalıcı öğrenme (f=1) başlıklarında kodlar oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö23): “Etkinliği bir kişiye yaptırıp bırakmıyordum ben hepsine yaptırıyordum, gruplara ayırmıştım. O grupta her öğrenci bir konuşma ve, kendini ifade etme fırsatı buluyordu.” **Kendini İfade Etme**

(Ö16): “Dersten sıkıldıkları anda yaratıcı okumaya geçtik. Öyle olunca sınıfta sürekli bir dinamizm oluştu. Motivasyon arttı.” **Motivasyon**

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf içi ilişkiler, motivasyon ve öğrenme öğretme sürecine katılım açısından sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 3: Yaratıcı Okuma Çalışmalarının Sınıf İçi İlişkiler, Motivasyon ve Derse Katılım Açısından Sınıf Yönetimine Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Sınıf İçi İlişkiler								
Kategoriler	Olumlu Sınıf İklimi	f	Grup Dinamiği	f	İletişim Becerileri	f	Değerler Eğitimi	f
Kodlar	Demokratik sınıf ortamı	1	Grup etkileşimi	14	Olumlu iletişim	8	Sabretme	5
	Olumlu sınıf ortamı	1	Birliktelik	13	Olumlu etkileşim	5	Saygı	2
			Paylaşma	6	Öğretmen-öğrenci iletişimi	2	Nezaket	2
	İş birliği ortamı	1	Birbirini tanıma	3	Dinleme	2	Hoşgörü	1
			Sosyal kabul	2			Empati	1
							Öfke kontrolü	1
							Güven	1
							Öz denetim	1

Tablo 3 incelendiğinde yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf içi ilişkiler açısından sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri olumlu sınıf iklimi, grup dinamiği, iletişim becerileri ve değerler eğitimi olmak üzere dört kategori oluşmuştur.

Olumlu sınıf ortamı oluşturma kategorisinde; demokratik sınıf ortamı (f=3), olumlu sınıf ortamı (f=1) ve iş birliği ortamı (f=1) başlıklarında kodlar oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

(Ö7): “Yaratıcı okumada çok güzel tartışma ortamları oluşturabiliyordum. Mutlak doğru olmadığı için de çocuklar daha rahat tartışmaya giriyorlar.” **Demokratik Sınıf Ortamı**

(Ö28): “Sınıf içi ilişkilerimize de olumlu şekilde yansıdı tabii ki. Dersler iyi gidiyorsa, etkinliklerin düzenli yetiştiriyorsa böyle dur demeden sus demeden, herkes olumlu bir şekilde derse katılıyorsa bundan daha iyisi ne olabilir?” **Olumlu Sınıf Ortamı**

Grup dinamiği oluşturma kategorisinde; grup etkileşimi (f=14), birliktelik (f=13), paylaşma (f=6), birbirini tanıma (f=3) ve sosyal kabul (f=2) başlıklarında kodlar oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö6): “Sınıf içi ilişkilerde özellikle çok çok iyi oldu. Çünkü birçok etkinliğinde grup oluşturduk, değişken gruplar oluşturduk, onlarla birlikte çalıştılar, bir şeyler ürettiler.” **Grup Etkileşimi**

(Ö13): “Sınıf içerisinde olumlu etkilerini gördüm çünkü çocuklar grup halinde çalışmayı, birlikte hareket etmeyi öğrendiler, paylaşmayı öğrendiler.” **Birliktelik**

İletişim becerileri kategorisinde ise olumlu iletişim (f=8), olumlu etkileşim (f=5), öğretmen-öğrenci iletişimi (f=2) ve dinleme (f=2) kodları elde edilmiştir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

(Ö23): “Birbirleriyle iletişim kurmak zorunda kaldılar. O da onların arkadaşlık ilişkilerini güçlendirdi ki bunlar yalnız kalan öğrencilerdi.” **Olumlu İletişim**

(Ö20): “Orada kostümlerimizi hazırlıyoruz, çocuklara görevlerini veriyorum, o zaman sınıf içi ilişkilerde gerçekten birbirleriyle daha iyi kaynaşıyorlar.” **Olumlu Etkileşim**

Değerler eğitimi kategorisinin ise sabretme (f=5), saygı (f= 2), nezaket (f=2), hoşgörü (f=1), empati (f=1), öfke kontrolü (f=1), güven (f=1) ve öz denetim (f=1) olmak üzere sekiz kod oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö3): “Birbirleriyle bir şeyler paylaşıyorlar yaptıkları faaliyetlerde, gerek el işleri, etkinlik yaparken gerek konuşurken. Dolayısıyla birbirlerine karşı sabrı öğreniyorlar, hoşgörüyü öğreniyorlar.” **Sabır**

(Ö9): “Böyle de olabiliyormuş benim dediğim gibi değil de arkadaşımın dediği gibi de olabiliyormuş, kitapta yazdığı gibi olabiliyormuş’ diyerek başkası gibi düşünme yetenekleri de arttı. O da birbirlerine olan saygılarını geliştirdi.” **Saygı**

Tablo 4: Yaratıcı Okuma Çalışmalarının Motivasyon Açısından Sınıf Yönetimine Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Motivasyon						
Kategoriler	İlgi	f	Doyum	f	Motivasyon Aracı	f
	İstek	13	Mutluluk	13	Motivasyon Artışı	8
	Merak	7	Başarma duygusu	5	Diğer derslere	8
	Heyecan	5	Enerjik Olma	1	entegrasyon	

Kodlar	Dikkat	4	Kalıcı öğrenme	1	Kolaylaştırıcı	1
	İlgi	3				
	Hazır bekleme	2				

Tablo 4 incelendiğinde yaratıcı okuma çalışmalarının motivasyon alt temasında sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri ilgi, doyum ve motivasyon aracı olmak üzere üç kategori tespit edilmiştir.

İlgi kategorisinde; istek (f=13), merak (f= 7), heyecan (f=5), dikkat (f=4), ilgi (f=3) ve hazır bekleme (f=2) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö7): “Çocukların yaratıcı okumaya istekli olduklarını görebiliyorum. ‘Öğretmenim yaratıcı okuma yapabilir miyiz?’ ‘Öğretmenim yeter biraz da yaratıcı okuma yapalım’ diye bu çocukların kendinden geliyor artık talepleri.” **İstek**

(Ö4): “Biz zaten öyle bir yaratıcı okuma çalışması yapıyorduk ki hep arkası yarın gibi. ‘Öğretmenim ne zaman okuyacağız? Hadi sessiz olun. Hadi başlayalım’ falan böyle bir anda, birbirlerini organize ediyorlar. Ve biz başlıyoruz. O şekildeydi.” **Merak**

Doyum kategorisinde ise mutluluk (f=13), başarıma duygusu (f= 5), enerjik olma (f=1) ve kalıcı öğrenme (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö5): “Rol alıyor, rol alırken kendini gösterme fırsatı doğuyor çocuğa. Ondan sonra keyif alıyor, neşeleniyor, mutlu oluyor.” **Mutluluk**

(Ö3): “Sonuçta mutlu oluyorlar. Bir şeyi başarmanın verdiği mutluluğu yaşıyorlar.” **Başarma Duygusu**

Motivasyon aracı kategorisinde motivasyon artışı (f=18), diğer derslere entegrasyon (f=8) ve kolaylaştırıcı (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö13): “Motivasyonları arttı mı arttı. Şöyle ki yaratıcı okumayla sınıfımıza farklı bir hava geldi açıkçası yaratıcı okuma köşemiz oldu bizim, kitaplarımız oldu işte onunla ilgili çalışmalar yapıyoruz, bütün öğrenciler bir şeyler yapmak istiyor.” **Yüksek Motivasyon**

(Ö12): “Harika şeyler çıkartıyorlar. O yüzden diğer derslerde de kullanıyorum. Yani motivasyon ve derse katılım açısından bizi her derste destekliyor.” **Diğer Derslere Entegrasyon**

Tablo 5: Yaratıcı Okuma Çalışmalarının Öğrenme Öğretme Sürecine Katılım Açısından Sınıf Yönetimine Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğrenme- Öğretme Sürecine Katılım						
Kategoriler	Aktif katılım	f	Demokratik Ortam Sağlaması	f	Öğrenciye Görelik	f
Kodlar	Etkin katılım artışı	15	Farklı fikirlere saygı	7	Sessiz öğrencinin katılımı	10
	Kendini ifade etme	8	Kendini gösterme fırsatı	1	Öz güven	10
	Her öğrenciyi dâhil etme	6	Düşünme fırsatı	1	Kapsayıcılık	5
	Bireysel çalışma	1			Yetenekleri açığa çıkarma	3
	Tartışmaya çekme	1				

Tablo 5 incelendiğinde yaratıcı okuma çalışmalarının öğrenme öğretme sürecine katılım alt temasında aktif katılım, demokratik ortam sağlama ve öğrenciye görelilik olmak üzere üç kategori tespit edilmiştir.

Aktif katılım kategorisinde etkin katılım artışı (f=15), kendini ifade etme (f=8), her öğrenciyi dâhil etme (f=6), bireysel çalışma (f=1) ve tartışmaya çekme (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir.

(Ö9): “Kendimi iyi ifade edebiliyorum, öğretmenime kendimi anlatabiliyorum, arkadaşlarım beni anlıyorlar diyerek motive olup derslere katılımları arttı.” **Kendini İfade Etme**

(Ö28): “Derse katılım olarak özellikle yaratıcı okuma yaptığımız saatlerde çocukların hepsinin parmağı havada.” **Derse Katılım**

Demokratik ortam sağlanması kategorisinde farklı fikirlere saygı (f=7), kendini gösterme fırsatı (f=1) ve düşünme fırsatı (f=1) kodları elde edilmiştir. Bu konuda öğretmen görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Çocuk yanlış cevap diye bir şey yok, onu biliyor. Yanlış cevap verdiğinde öğretmenin kızmayacağını biliyor, arkadaşlarının gülmeyeceğini, rezil olmayacağını biliyor.” **Farklı Fikirlere Saygı**

(Ö5): “Ne yapıyor rol alıyor, rol alırken kendini gösterme fırsatı doğuyor çocuğa.” **Kendini Gösterme Fırsatı**

Öğrenciye görelilik kategorisinde sessiz öğrencinin katılımı (f=10), öz güven (f=10), kapsayıcılık (f=5) ve yetenekleri açığa çıkarma (f=3) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin en çok görüş bildirdikleri kodlar altındaki görüşlerine aşağıda örnek sunulmuştur.

(Ö18): “Ayrıca sessiz ve içine kapanık çocuklar da daha çok açıldı. Derse katılımda da tabii ki arttı.” **Sessiz Öğrencinin Katılım**

(Ö5): “Orada öz güvenleri de geliyor. Yani bir bakıyorum bir rol alacağız ‘Hadi bunu canlandıralım’ Zaten kendileri diyor ‘Biz canlandıracağız’. O diyor ben yapacağım, diğeri diyor ben yapacağım.” **Öz güven**

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf disiplini açısından etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Yaratıcı Okuma Çalışmalarının Sınıf Disiplini Açısından Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Olumsuz Etkiler			Olumlu Etkiler						
	f	Olumlu Sınıf Ortamı	f	Öz disiplin	f	Duygusal Kazanımlar	f	Dikkat	f	
Kodlar	Karmaşa	2	Aktif katılım	1	Sorumluluk	7	Motivasyon	7	Odaklanma	3
	oluşturması		Rahat bir ortam	6	Uyum	5	Heves	7	Dinleme	3
	Öğretmen için	2	Bağlılık	6	Öz denetim	4	Mutluluk	4	Merak	3
	yorucu bir faaliyet		duygusu	6	Söz hakkı	2	Eğlenme	4	İlgi	1
	Tüm öğrencileri dâhil edememe	1	Kontrol	5	alma		Öz güven	3		
	Sınıf hâkimiyeti	1	edilebilirlik	5	Sabırlı olma	2	Keyif	2		
	sağlayamama	1	Sınıf iklimi	4	Farkındalık	1	Stres azalması	1		
	Gürültü	1					Sakinlik	1		
Acelecilik	1					Heyecan	1			
						Adil olma	1			
						Özveri	1			
						Farklılık	1			

Tablo 6 incelendiğinde yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf disiplini açısından etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri olumsuz etkiler ve olumlu etkiler olmak üzere iki alt tema altında toplanmıştır.

Yaratıcı okumanın sınıf disiplini açısından olumsuz etkileri; karmaşa oluşturması (f=2) öğretmen için yorucu bir faaliyet (f=2), tüm öğrencileri dâhil edememe (f=1), sınıf hâkimiyeti sağlayamama (f=1), gürültü (f=1) ve acelecilik(f=1) şeklinde kodlanmıştır. Bu konuda öğretmen görüşleri aşağıda örneklendirilmiştir.

(Ö6): “Çok fazla ve farklı etkinlikler yaptığımız için bazen grup oldukları için, bazen tartışma, bazen drama ve şarkı olduğu için sınıfımız zaman zaman karışabiliyordu.”

Karmaşa Oluşturması

(Ö1): “Aslında sınıf disiplinini çok olumlu etkilemiyor yaratıcı okuma. Çünkü çocuklar sınıfta rahat oldukları için haliyle bir uğultu, bir gürültü meydana gelebiliyor. Bu da işte öğretmenin biraz kıvrak düşünmesini ve kontrolü elinde tutmasını gerektiriyor. Biraz daha öğretmeni yoruyor aslında yaratıcı okuma.”

Öğretmen İçin Yorucu Bir Faaliyet

Yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf disiplinine olumlu etkileri; olumlu sınıf ortamı, öz disiplin, duygusal kazanımlar ve dikkat kategorileri altında toplanmıştır. Olumlu sınıf ortamı kategorisinde aktif katılım (f=10), rahat bir ortam (f=6), bağlılık duygusu (f=6), kontrol edilebilirlik(f=5) ve sınıf iklimi(f=4) kodları elde edilmiştir. Bu konuda öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö15): “Çocuklar derste daha aktif, istekli ve motive oldukları zaman dersteki disiplin de bozulmamış oluyor.” **Aktif Katılım**

(Ö21): “Yaratıcı okuma çalışmalarında tekdüze ve sıkıcı bir sınıf ortamından ziyade karşılıklı iletişim, etkileşim halinde bulunduğu için öğrencilerin hem arkadaşlarını hem öğretmenlerini yakından eğlenerek tanıdıkları için sadece yaratıcı okumanın olduğu zaman diliminde değil bütün ders saatlerinde daha çok anlayışa, yardıma dayalı olumlu bir sınıf ortamı oluşmasına yardımcı oluyor.” **Rahat Bir Ortam**

Öz disiplin kategorisi altında ise sorumluluk (f=7), uyum (f=5) öz denetim (f= 4), söz hakkı alma (f=2), sabırlı olma (f=2) ve farkındalık (f=1) olarak kodları oluşmuştur. Bu kodlara ilişkin öğretmenlerin görüşleri aşağıda örneklendirilmiştir.

(Ö2): “Herhangi bir karakterin konuşma görevini verdiğimde onu eksiksiz yerine getirmesi de bir disiplin. Sınıf disiplininde kontrol daha çok sağlandı, sorumluluk bilinci arttı.” **Sorumluluk**

(Ö5): “Bence disipline uymayı da sağlıyor. Çünkü insan bir şeyi severse ona riayet eder değil mi sevmese baş kaldırır. Sınıf disiplinini çok olumlu katkısı oluyor. Çünkü öğretmenle olan muhabbetini artırıyor, kitapla olan muhabbetini artırıyor, okulla olan muhabbetini artırıyor. İnsan muhabbet duyduğu şeyin kurallarına da uyar zevkle uyar mecburiyetten değil.” **Uyum**

Duygusal kazanımlar kategorisinde motivasyon (f=7), heves (f=7), mutluluk (f=4), eğlenme (f=4), öz güven (f=3), keyif (f=2), stres azalması (f=1), sakinlik (f=1), heyecan (f=1), ahlak eğitimi (f=1), adil olma (f=1), özveri (f=1) ve farklılık (f=1) kodları elde edilmiştir. Bu konuda öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö19): “Yani benim sınıf disiplini sağlama konusunda yönlendirmem tabii ki oluyordu ama yaratıcı okuma çalışmaları ile birlikte bunları kendi iç motivasyonu ile yaptıkları için benim işimi de kolaylaştırdı açıkçası.” **Motivasyon**

(Ö6): “Öğrenciler etkinliklere isteyerek katıldığı için hevesli ve motivasyonları yüksek olduğu için çok büyük bir sorun yaşamadım.” **Heves**

Dikkat kategorisinde odaklanma (f=3), dinleme (f=3), merak (f=3) ve ilgi (f=1) olarak kodlar elde edilmiştir. Bu konuda öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö28) “...normal bir ders işlerken çocukların dikkati dağılabiliyorken yaratıcı okumada pürdikkat, öğretmen acaba ne söyleyecek ya da işte böyle bütün dikkatlerini odaklayarak burada acaba nasıl bir etkinlik yapacağız diye düşünerek geçirdikleri için yüzde yüz odaklanma sağlayabiliyoruz.” **Odaklanma**

(Ö19): “Çocuklar da bir kitabı okuma sırasında birtakım etkinliklerde buldukları için dinleme becerilerinin arttığını fark ettim.” **Dinleme**

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yaratıcı okuma çalışmalarının genel olarak sınıf yönetimine olan etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Yaratıcı Okuma Çalışmalarının Genel Olarak Sınıf Yönetimine Olan Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Öğrenci Motivasyonunu Arttırma	f	Öğrenci Katılımını Sağlama	f	İstenmeyen Davranışlara Çözüm Olma	f
Kodlar	Motive	6	Aktif katılım	11	Düzen bozma	7
	İlgi	5	Sorumluluk	6	Empati	6
	Heves	4	Tartışmaya çekmek	1	Sorun çözme	5
	Takdir edilme	3			Söz hakkı isteme	3
	Enerjik olma	2			Akran zorbalığı	3
	Sıkılma	2			Gürültü	3
					Model alma	3
				Sınıf eşyalarına zarar verme	1	
				Değerler	1	
Kategoriler	Sınıf İçi İlişkileri Geliştirme	f	Bireysel Farklılıklara Saygı Duyma	f	Öğrenme Sorunları Giderme	f
Kodlar	Bağlılık duygusu	7	Çekingenlik	7	Dikkat çekme	8
	Sınıf iklimi	6	Öz güven	4	Somutlaştırma	5
	Etkili iletişim	4	Kendini ifade etme	4	Dersin hedeflerine ulaşma	4
			Öğrenciyi tanıma	3	Farklı bakış açısı	3
			Her çocuğa hitap etme	2	Yaparak yaşayarak öğrenme	2
			Hareketli çocuklar	2	Unutkanlık	1
			Kaynaştırma	2		
			Sosyalleşme	2		
			Otokontrol	1		
			Sabırlı olmak	1		
		Kaygılı olma	1			

Tablo 7’de görüldüğü gibi yaratıcı okuma çalışmalarının genel olarak sınıf yönetimine olan etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri altında öğrenci motivasyonu arttırma, öğrenci katılımını sağlama, istenmeyen davranışlara çözüm olma, sınıf içi ilişkileri geliştirme, bireysel farklılıklara saygı duyma ve öğrenme sorunlarını giderme kategorileri oluşmuştur.

Öğrenci motivasyonu kategorisinde motive (f=6), ilgi (f=5), heves (f=4), takdir edilme (f=3), enerjik olma (f=2) ve sıkılma (f=2) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine aşağıda örnekler sunulmuştur.

(Ö12) “...mesela derse katılımın az olduğu ya da dersi kaynatmak isteyen çocukların çok olduğu bir sınıf düşünün. Yaratıcı okuma etkinliklerinde o çocukların hepsi derse çok motive oluyor. Bilerek ve isteyerek katıldıkları için motivasyonları çok üst seviyede oluyor.” **Motive**

(Ö24): “Derse karşı ilgileri artmıştı. En büyük problem derse ilginin olmaması ama burada böyle bir problem olmuyor, ilgi artıyor.” **İlgi**

Öğrenci katılımı kategorisinde aktif katılım (f=11), sorumluluk (f=6) ve tartışmaya çekme (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö28): “Yaratıcı okuma açısından bakacak olursak çocuk ders değil bunu eğlenceli bir aktivite olarak gördüğü için katılımda hiç sıkıntı yaşamadık.” **Aktif Katılım**

(Ö19): “Yaratıcı okuma çalışmalarını yaparken çocuklara birtakım ödevlendirmeler, görevlendirmeler, etkinlikler verdiğimiz için sorumluluklarını yerine getirme yani “ben bu sorumluluğu aldım en iyi şekilde yerine getirmeliyim” şeklinde bir düşüncenin oluşmasına neden oldu.” **Sorumluluk**

İstenmeyen davranışlar kategorisinde düzen bozma (f=7), empati (f=6), sorun çözme (f=5), söz hakkı almadan konuşma (f=3), akran zorbalığı (f=3), gürültü (f=3), model alma(f=3), sınıf eşyalarına zarar verme (f=1) ve değerler (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö1): “Ortaya bir fikir çıkarmakla meşgul oluyor, bir etkinlik yapmakla meşgul oluyor. Dolayısıyla gürültü yapmaya ya da sınıf düzenini bozmaya vakti kalmıyor.” **Düzen Bozma**

(Ö11): “Kendisine sıranın ne zaman geleceğini veya diğer arkadaşının sözünü kestiğinde onun ne hissedeceğini anlıyor. Bunu nasıl anladı mesela yaptığımız bir yaratıcı okuma sırasında kendilerini diğer karakterin yerine koyuyorlar.” **Empati**

Sınıf içi ilişkiler kategorisinde bağlılık duygusu (f=7), sınıf iklimi (f=6) ve etkili iletişim (f=4) kodları elde edilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

(Ö18): “Birbirlerini destekleyebileceklerini yani sürekli birbirlerine rakip olmaktansa “Evet ben bunu şurada geliştiririm, bunu şöyle değiştirebiliriz, bak başı böyle olsun ama sonunu da o zaman şöyle yapalım” gibi anlayamayan öğrencilerde birbirleriyle ortak yol buldular.” **Etkili iletişim**

(Ö19): “Birbirleriyle ilişkilerini daha düzenli bir hale getirdi. Bunlar da bizim zaten sınıf ortamında yani sınıf yönetimi için istediğimiz olguların kendiliğinden yerleşmesine neden oldu.” **Sınıf İklimi**

Bireysel farklılıklar kategorisinde çekingenlik (f=7), öz güven(f=4), kendini ifade etme (f=4), öğrenciyi tanıma (f=3), her çocuğa hitap etme (f=2), hareketli çocuklar (f=2), kaynaştırma (f=2), sosyalleşme (f=2), otokontrol (f=1), sabırlı olmak (f=1) ve kaygılı olma (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmen görüşlerine şunlar örnek verilebilir:

(Ö18): “Çok sessiz kalan sınıfta gözden kaçabilecek çocuklar çok daha fazla kendilerini gösterebildiler kendi içlerinde açılabilirler.” **Çekingenlik**

(Ö30): “Aklımıza ne gelebiliyorsa kabulümüzdür dedik. Bu da çocuklarda öz güveni biraz daha geliştirdi.” **Öz güven**

Öğrenme sorunları kategorisinde dikkat çekme (f=8), somutlaştırma (f=5), dersin hedeflerine ulaşma (f=4), farklı bakış açısı (f=3), yaparak yaşayarak öğrenme (f=2) ve unutkanlık (f=1) kodları elde edilmiştir. Öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö27): “Türkçe derslerinde veya matematik derslerinde çocukların bir problem çözerken dağıldıklarını gördüğümde yaratıcı okumadan faydalandım.” **Dikkat çekme**

(Ö12): “Dikkatlerini çok veriyorlar ve enerjik oluyorlar. Bu da aramızdaki iletişimi kolaylaştırıyor ve daha etkili ders işleyebiliyoruz.” **Dersin Hedeflerine Ulaşma**

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İlkokulda yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf yönetimi açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilere yönelik katkıları, sınıf içi ilişkiler, motivasyon ve derse katılım açısından sınıf yönetimine etkileri, sınıf disiplini açısından etkileri ve genel olarak sınıf yönetimine olan etkilerine ilişkin bulgular ortaya konulmuştur.

Araştırmada öğretmenler, yaratıcı okumanın öğrencilerin okuma becerileri ve okumaya yönelik tutumları üzerinde olumlu etkilerine vurgu yapmışlardır. Öğretmenler, farklı etkinliklerin uygulanması nedeniyle yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırdığını düşünmektedirler. Araştırma sonucundan hareketle, farklı etkinliklerin uygulanmasına zemin hazırlayan yaratıcı okuma faaliyetlerinin öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına olumlu etki yaptığı ve böylece okuma alışkanlığı kazandırmada önemli bir yeri olduğunu söylemek mümkündür. Ürün Karahan'ın (2017) sekizinci sınıflar ile yaptığı bir araştırmada okuma alışkanlığına sahip öğrencilerin kendilerine güven düzeyleri de yüksek olup bu durum öğrencilerin öğrenme öğretme süreçlerine olumlu şekilde yansımaktadır. Çotuksöken (2007) yaratıcı okumada öğrencilerin mektup yazma, soru sorma, şiir yazma, metinle ilgili yaratıcı etkinliklere girme gibi farklı etkinlikler içinde bulunarak uygulamaların doğru kullanılması durumunda kalıcı okuma alışkanlığı ve okuma zevki kazandırabileceğini belirtmektedir. Yaratıcı okuma uygulamalarının sonunda çocukların kitaplardan, okuma anlama etkinliklerinden daha fazla zevk aldıkları, okuma süreci ile ilgili kaygılarının azaldığı ve okuma anlama konusunda kendilerini yeterli hissettikleri görülmektedir (Yılmaz, 2009). Bu çalışmada da öğretmenler öğrencilerin uygulama sürecinde aktif olması nedeniyle okuma sevgilerinin arttığını belirtmişlerdir. Yurdakal (2018) 4. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada yaratıcı okuma uygulamalarının okuma başarılarını, okumaya yönelik tutumlarını olumlu etkilediğini belirlemiştir ve bu olumlu etkilerin öğrencilerin yaratıcı okumayı sevmeleri ve içselleştirmelerinin sonucu meydana geldiğini ifade etmiştir. Bu araştırmada da öğretmenler, yaratıcı okumanın okuma stratejilerini öğrenme ve okuduğunu anlama becerilerine olumlu etkisini vurgulamışlardır. Aytan (2014a) araştırmasında yaratıcı okuma uygulamalarının öğrenciler üzerinde metni anlama ve çözümleme, okuma becerilerini, okuma anlayışlarını olumlu yönden etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir çalışma yapan Kasap (2019) yaratıcı okuma çalışmalarının 4. sınıf öğrencilerinin okuma, okuduğunu anlama ve yaratıcı okuma erişi düzeyleri üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada öğretmenler, yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimleri açısından da olumlu etkileri olduğunu ifade etmişlerdir. Barnhardt (1963) yaratıcı okumada iyi bir öğretimin sadece bir öğretme eylemi olmadığını aynı zamanda öğrencilerin içgörü, duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmakta olduğundan bahsetmektedir. Yaratıcı okuma etkinlikleri öğrencinin kişisel deneyimlerini kullandığı, kendini özgürce ifade ettiği ve mutlak doğruların olmadığı etkinliklerdir. Çünkü yaratıcı okuma çalışmalarıyla çocukların sanat ve edebiyata ilgililerinin güçlenmesi ve kendilerini ifade etmede öz güvenlerinin gelişmesine katkıda bulunmaları amaçlanmaktadır (Odabaşı, 2013). Bu araştırmada da öğretmenler, öğrencilerin yaratıcı okumaya aktif olarak katılmaları nedeniyle öz güvenlerinin arttığı yönünde görüşlerini aktarmışlardır. Ayrıca öğretmenler, yaratıcı okuma sürecinde materyal olarak tercih edilen kitaplarda ele alınan durum ve olayların öğrencilerin empati becerilerini geliştirmesi açısından olumlu etki yarattığını vurgulamışlardır. Bu aşamada kitap seçiminin rastlantısal olmaması

gerektiği farkındalığı ön plana çıkmaktadır. Aytan (2014a) araştırmasında yaratıcı okumada öğrencilerin karakterle bütünleşerek empati becerilerinin geliştiğini belirtmiştir. Çotuksöken (2007) yaratıcı okumanın, öğrencilerin okudukları metin ile kendi yaşamlarını kıyaslama yoluyla sorunların farkına varmasına ve çözüm üretmede seçenekler oluşturmaya fırsat sağladığını vurgulamıştır. Bu çalışmada da öğretmenler, yaratıcı okumanın öğrenciler açısından kendini keşfetme ve sorunlarla baş etmede yararlı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Yaratıcı okumanın metin aracılığıyla aktif bir şekilde duygu, düşünce ve ürünlerini ortaya koymasının nedeniyle öğrencilerin duygusal açıdan gelişimine katkı sağlaması beklenebilir. Araştırmada öğretmenler yaratıcı okumanın sosyal beceriler ve etkili iletişim yönünden olumlu etkisini ortaya koymuşlardır. Bu durumun nedeni olarak da yaratıcı okuma uygulamalarının grup etkileşimine dayalı olmasını ifade etmişlerdir. Yaratıcı okuma bireysel ya da grup etkinliği ile hikâye yazma, canlandırma, resimleme ve oyunlarla zenginleştirilebilir (Barnhardt, 1963, s. 7). Böylelikle sosyal becerilerin ortaya çıktığı, iletişime dayalı bir ortam oluşabilir. Doğrudan yaratıcı okumanın sosyal becerilerine katkıları ile ilgili çalışmaya rastlanmasa da uygulanış yönüyle benzer olan okuma çemberlerinin bilişsel, duyuşsal olduğu kadar sosyal yönden de yararlı olduğu ortaya konmuştur (Doğan ve diğerleri, 2018).

Araştırmada yaratıcı okumanın, öğrencilerin zihinsel yeterliliklerine ilişkin kazanımları açısından olumlu etkilerinden bahsedilmiştir. Öğretmenler uygulama sürecinde öğrencilerin ifade ettikleri her fikrin kabul edilmesi nedeniyle farklı düşünme becerisini geliştirmesi açısından yaratıcı okumanın olumlu etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Turner ve Alexander'a (1975, s. 787) göre yaratıcı okuma; öğrencilerin fikirlerine değer verildiği, takdir edildiği ve yaratıcılıklarını besleyici bir ortamda olmalıdır. Ancak böylelikle öğrenciler farklı fikirlerini ortaya koyabilirler. Aytan (2014a) çalışmasında yaratıcı okumanın öğrencilere birçok şeye tek boyuttan bakmamayı ve hayal güçlerini geliştirmeyi sağladığını belirtmiştir. Hızır'a (2014) göre ilköğretimde yaratıcı okumanın yaratıcı düşünme becerisine etkisi ile ilgili çalışmada yaratıcı okumanın öğrencilerin farklı alanlarda çok sayıda ve özgün fikirler üretmesine katkı vermektedir. Han (2020) ise ortaokul öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada yaratıcı okumanın eleştirel düşünme becerisi üzerine olumlu etki ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada öğretmenler yaratıcı okumanın öğrenme ve öğretme ortamına yönelik motivasyon, öğrenme öğretme sürecine katılım, sınıf ortamı açısından da olumlu kazanımlarından bahsetmişlerdir. Alan yazını incelendiğinde yaratıcı okumanın doğrudan öğrenmeye yönelik etkisini ortaya koyan çalışmalara rastlanmamıştır. Ancak öğrenmenin en iyi şekilde gerçekleşebilmesi için öğrenme aktivitelerinin ve sınıf ortamının yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirmesine vurgu yapmıştır (Yenilmez ve Yolcu, 2007). Yaratıcılığı yüksek kişilerin meraklı, güvenli, hayal gücü yüksek ve çalışkan olduğu bilinmektedir (Halpin ve diğerleri, 1974'ten aktaran Aytan, 2014a, s. 310-311). Aytan (2014a) çalışmasında öğrenci görüşlerine göre yaratıcı okuma uygulamalarının, eğitim hayatlarına bir düzen ve disiplin sağladığını, diğer derslere ilgi ve motivasyonu arttırdığını ortaya koymuştur.

Araştırmada öğretmenler yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilerin sınıf içi ilişkileri açısından olumlu etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Yaratıcı okuma etkinlikleri kapsamında kullanılan grup etkinlikleri sırasında hep birlikte ortaya düşünce ve ürün koyma çabası sınıf içi ilişkileri olumlu yönde etkilemiş olabilir. Aytan (2014a) araştırmasında yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf içi diyalogu arttırdığını belirtmiştir. Ayrıca yaratıcı okuma çalışmalarında kullanılan okuma metinlerindeki konuların ve içerikte öğrenciye sunulan değerleri

özümsemelerinin öğrencilerin sınıf içi ilişkilerine olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir. Yeniay (2019) değerler eğitiminin birçok yolla kazandırılabilceğini, bunlardan birinin de kitaplar olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada yaratıcı okuma çalışmaları sırasında öğrencilerin motivasyonunun yüksek olduğu görüşü ifade edilmiştir. Öğretmenler, öğrencilerin yaratıcı okumaya isteyerek katıldıklarını, çalışmalarda mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Türkel ve Ünlüçömert (2013) 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yaratıcı okuma sürecini eğlenceli ve mutlu edici buldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yurdakal (2018) ise öğrencilerin yaratıcı okuma etkinliklerini uygulamayı eğlenceli buldukları için sevdiklerini ortaya koymuştur.

Öğretmenler yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilerin derse katılımı açısından da katkı sağladığını ileri sürmüşlerdir. Özellikle derse daha az katılım sağlayan, mizaç olarak sessiz olarak nitelendirilen öğrencilerin de çalışmalara katıldıkları genel olarak ise öğrencilerin farklı fikirlere saygı göstermeyi öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Yurdakal (2018) araştırmasında öğrencilerin, aykırı ve saçma fikirlerin normalde derslerde kabul edilmediğini ancak yaratıcı okumada istedikleri düşünceleri ifade etmelerinden dolayı derse fazla katılım sağladıkları görüşünü bildirdiklerini ortaya koymuştur. Aytan (2016) etkili bir yaratıcı okuma ortamının belirli fiziksel, psikolojik, sosyal ve duygusal şartlarda olması gerektiğini vurgulayarak öğrenciler arası uyum, her öğrencinin fikrine saygı ve sunulan fikirlerin ihmal edilmemesi konusunda öğretmen rolünün önemini vurgulamıştır.

Yaratıcı okumanın sınıf disiplini sağlamak açısından etkileri konusunda olumsuz görüş olarak karmaşa oluşturması ve öğretmen için yorucu bir faaliyet olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Alan yazınında yaratıcı okumanın öğretmen görüşleri ve sınıf yönetimi açısından değerlendirildiği araştırmalara ulaşamamış olsa da Adams'a (1963) göre öğretmenler sınıfında bulunan çocukların yeteneklerine göre aktiviteler seçmeli ve uygulamaya koyulmasının gerekliliğinde bahsetmektedir. Öğretmenin bu çabası mesleğinin de bir gereği olarak aynı zamanda öğretmen için okul dışı hazırlığı gerekli kılabilmekte ve yorucu etki oluşturabilmektedir. Ayrıca uygulama sırasında anlık olarak ortaya çıkabilecek yaratıcı faaliyetlerin belirsizliği sınıf içinde öğretmen açısından kontrolü zorlaştırabilmektedir. Smith'e (1974) göre yaratıcı okuma öğrenci açısından bireysel bir süreç olup öğrenci sayısı kadar farklı fikirlerin oluşmasına fırsat vermektedir. Sınıf yönetimi açısından öğretmenin sürece hâkim olmaya çalışması öğretmenin enerjisini alacaktır. Kaldı ki Uğurlu (2006) sınıfta öğrenme gürültüsü ve kaba gürültü olmak üzere iki ayrı gürültüden söz etmektedir. Öğretmenlerin yaratıcı okuma faaliyetlerinde bu iki durumun farkını ayırt etmeleri, iyi bir planlamayla ve sınıf disiplinine ilişkin yaklaşımların doğru kullanılmasıyla olumsuz durumları ortadan kaldırmaya katkı sağlaması öğretmenin çabası gerektirmektedir.

Araştırmada yaratıcı okuma çalışmalarının sınıf disiplini açısından olumlu etkileri ise öz disiplin, olumlu sınıf ortamı, duygusal kazanımlar ve dikkat olarak belirlenmiştir. Yaratıcı okumada öğrencilerinin isteyerek etkinliklere katıldığını belirten öğretmenler öz disiplini sağlama konusunda öğrencilerde olumlu etkiler gözlemlenmiştir. Yaratıcı okuma öğrencilere kendilerini ifade edebilecekleri ortamlar sunmaktadır. Yaratıcı okumada ortaya çıkan ürünler ve düşünceler doğru ya da yanlış olarak değerlendirilmediği (Smith, 1974) için bu olumlu ortamda öğrencilere kendilerini ifade etme özgürlüğü tanınmış olmaktadır. Kendini ifade etme, kendini değerli hissetme ve yeteneklerini kullanmaları çocuklarda öz güveni geliştirerek öz disipline katkı sağlamaktadır (Başaran, 2018). Yaratıcı okuma sürecinde öğrencilerin birbirlerine uyum

sağladığı, her öğrencinin fikrine saygı gösterildiği ortama ihtiyaç duyulmaktadır (Adams, 1963). Söz konusu ortam ise demokratik bir sınıf ortamıdır. Türk ve diğerlerinin (2019) de araştırmalarında belirttiği gibi demokratik sınıf ortamı öğrenci merkezli bir sınıf yönetimi modelidir. Öğrenci merkezli sınıf yönetiminde öğretmen öğrenme ve öğretme sürecine rehberlik etmektedir. Yaratıcı okuma da metin odaklı olup öğretmen rehberliğine dayalıdır. Öğretmen öğrencilerin daha önce görmediği okuma metnini seslendirir (Hızır, 2018) ve belli bölümlerde durdurarak sorular sorar (Adams, 1963). Bu durum öğrencilerin yaratıcı okumada dikkatlerini geliştirebilmektedir.

Araştırmada öğretmenler, yaratıcı okuma etkinliklerinde öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgular, alandaki araştırmalarda öğrencilerin yaratıcı okuma etkinliklerine karşı istekli olduğu bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Aytan, 2014a; Yurdakal, 2018). Öğrenciler yeterince motive olmadıklarında yaratıcı okuma sırasında kopmalar meydana gelebilmektedir (Yurdakal, 2018). Bu araştırmada öğretmenler yaratıcı okumanın öğrenci motivasyonu ile ilgili sınıf yönetimi sorunlarına çözüm olabileceğini belirtmişlerdir. Öğrenci motivasyonunu etkileyen unsurlardan biri de dersin işlenişinde seçilen yöntemdir (Vatansever Bayraktar, 2015). Bu nedenle nitelikli uygulamalarla sınıfta öğrenci motivasyonunu arttırmak sınıf yönetiminde yaşanan sorunlara katkı sağlayabilir.

Yaratıcı okumanın temelindeki anlayış katılımcının etkin durumda olmasıdır (Çotuksöken, 2007). Bu durum da araştırmadaki yaratıcı okumanın öğrenci katılımını arttırmaya katkı sağlarken öğrencilerin istenmeyen davranışlarının azalmasını da destekleyebilir. Çünkü basit düzeyde istenmeyen davranışlara ilişkin stratejilerden biri de öğrenciyi amaca uygun olarak meşgul etmektir (Uğurlu, 2016). Yaratıcı okuma, her okumanın kendi serüvenini kavrama, metnin ardını görme, yaşantıdaki karşılığını bulma gibi kazanımları olan deneysel biçimde ve sorgulayıcı yöntemlerle gerçekleştirilen sınırsız bir okuma eylemidir (Odabaşı, 2013). Böylelikle yürütülecek etkinlikler öğrencilerin sınıf içinde amaca bağlı olarak uğraş göstermelerini sağlayarak istenmeyen davranış gösterecekleri ortamları sınırlandırıcı etki yapacaktır.

Araştırmada aynı zamanda öğretmenlerin sınıf yönetiminde bireysel farklılığı bulunan öğrencilerin katılımını sağlama açısından yaratıcı okuma etkinliklerinin işe yaradığı bulgusuna erişilmiştir. Bu süreçteki etkiyi arttırmak için yaratıcı okuma çalışmalarında öğretmen, öğrencinin rahat edebileceği görev seçenekleri sunmalı, sadece yazılı cevaba dayalı sorularla değil müzik, sanat, vücut hareketleri gibi yaratıcılığı ortaya koyacak çeşitli araçları teşvik etmeli ve görev esnekliği tanınmalıdır (Turner ve Alexander, 1975). Şahin(2020) araştırmasında mülteci öğrencilerin eğitim sürecine adaptasyonunda yaşayabilecekleri pek çok soruna dikkat çekmiştir. Bu kapsamda yaratıcı okuma faaliyetlerinin kapsayıcı bir etkiye sahip olup farklı öğrenci gruplarının aynı sınıfta eğitim almasında kolaylaştırıcı bir etki yaratacağı söylenebilir. Okuma aktivitelerinde sadece daha yetenekli öğrencilere fırsat verilmemeli; her öğrencide yaratıcılık olduğunun kabul edilmesi gereklidir (Adams, 1963). Öğretmenler tüm müfredatın yaratıcı okuma becerilerini geliştirmek için kullanabileceğinin farkında olmalıdırlar (Adams, 1963). Böylece yaratıcı okuma etkinlikleri sınıf yönetiminde öğrenmeyle ilgili dikkat çekme, somutlaştırma, dersin hedefine ulaşma konusunda öğrenme ve öğretme süreçlerini zenginleştirir. Ayrıca olumlu sınıf iklimi oluşturma ve sınıfta takım ruhu oluşturma, sınıf içi iletişimi artırma, istenmeyen davranışları ortadan kaldırma ya da önleme konusunda yaratıcı okuma etkinlikleri bir araç olarak kullanılabilir.

Araştırmada elde edilen bulgulara bağlı olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Yaratıcı okuma etkinliklerinin öğrenme öğretme sürecinin zenginleştirilmesi ve sınıf yönetiminde kullanılabileceğine ilişkin öğretmenlerin farkındalık düzeyleri artırılabilir.
2. Yaratıcı okuma faaliyetlerinin yaygınlaştırılması için uygulayıcı konumda olan öğretmenlere kuramsal ve uygulama tekniklerini içeren hizmet içi eğitimler verilebilir.
3. Yaratıcı okuma etkinliklerine katılan öğrencilerin yaratıcılık gelişimi, okumaya ilişkin tutum ve düşünme becerilerine etki düzeyi gibi konu başlıklarında araştırmalar yürütülebilir.

Kaynaklar

- Adams, P. J. (1968). *Creative reading*. International Reading Association.
- Aytan, N. (2016). Eğitimde yaratıcı okuma. *Milli Eğitim*, 209, 295-313.
- Aytan, N. (2014a). *Türkçe derslerinde yaratıcı okuma uygulamaları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çanakkale: Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aytan, N. (2014b). Okuma çeşidi olarak yaratıcı okumaya genel bir bakış. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(5), 651-667.
- Barnhardt, M. M. (1963). Developing creativity in reading. *Reading Horizons*, 4(1), 7-10.
- Başaran, M. ve Ateş, S. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 73-92.
- Çalık, T. (2012). Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar. Küçükahmet, L. (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (s.1-16). Pegem Akademi.
- Çandar, H. ve Şahin, A.E. (2013). Yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 109-119.
- Çotuksöken, Y. (2007). Okuma etkinliği ve yazınsal metinler bağlamında yaşatıcı-yaratıcı okuma yöntemi. S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* (Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri) içinde (s.751-763). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Doğan, B., Yıldırım, K., Çermik, H. ve Ateş, S. (2018). Okuma çemberleri: Niçin ve nasıl? Örnek bir uygulama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 747-765.
- Gordon, T. (2014). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. Sermin Karakale(Çev.). İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Han, Ş. (2020). *Yaratıcı okuma etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin eleştirel düşünme becerisine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Hızır, B. (2014). *İlköğretimde yaratıcı okumanın yaratıcı düşünme becerisine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hızır, B. (2018). *Öğretmenler ve ebeveynler için yaratıcı okuma yaratıcı yazma etkinlikleri*. İstanbul: Kutlu Yayınevi.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişimine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Labuda, M. (Ed.). (1974). *Creative reading for gifted learners: A design excellence*. International Reading Association.

- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber* (3.Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi*. (2.Baskı Çeviri Editörleri: S.Akbaba Altun-A.Ersoy). Ankara:Pegem Akademi.
- Ottekin Demirbolat, A. (2018). *Sınıfın doğasını anlamak*. Ottekin Demirbolat, A. (Ed.), *Sınıf Yönetimi* içinde (s.1-34). Ankara: Pegem Akademi.
- Odabaşı, Ç. (2013). *Yaratıcı okuma*.<http://www.yaraticiokuma.com/etkinlikkategori/3/yaratici-okuma.html>.
- Öztürk, E. (2014). Yaratıcılık ve eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(1), 158-164.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. baskıdan çeviri, Çeviri Editörleri: M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Smith, Richard J. (1974). Using reading to stimulate creative thinking in the intermediate grades. Labuda Michael (Ed.), In *Creative Reading for Gifted Learners: A Design for Excellence* (51-59). International Reading Association.
- Şahin, H. (2020). Göç olgusu, mülteci çocukların eğitimi ve Suriyeli mülteci çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu süreci. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(1), 377-394.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 1-13.
- Turan, S. (2015). *Sınıf yönetiminin temelleri*. M. Şişman ve S. Turan (Ed.), *Sınıf Yönetimi* içinde (s.1-19). Pegem Akademi.
- Turner, T. N. ve Alexander, J. E. (1975). Fostering early creative reading. *Language Arts*, 52(6), 786-789.
- Türk, C., Kartal, A., Karademir, A. ve Öcal, E. (2019). Preschool teachers’ views of classroom management processes. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(4), 2282-2299.
- Türkel, A. ve Ünlücömert, N. (2013). Öğretici metinlere yönelik yaratıcı okuma uygulaması örneği ve sürece ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Studies*, 8(12), 1345-1358.
- Uğurlu, C.T. (2016) *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uzun, G. L. (2009). Yaratıcı bir süreç olarak okuma. *Dil Dergisi*, 143, 7-19.
- Uzun, G. L., Bozkurt, Ü. ve Erdoğan, T. (2011). Okuma süreci, okuma çıktıları ve yaratıcı okuma: İlköğretim öğrencileri üzerine gözlemler. *Theoretical and Applied Researces on Turkish Language Teaching*. DieBalueEule.
- Ürün Karahan, B. (2017). 8. Sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının Türkçe dersi öz yeterlik algıları ile ilişkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(4), 2616-2626
- Vatansever Bayraktar, H. (2015). Sınıf yönetiminde öğrenci motivasyonu ve motivasyonu etkileyen etmenler. *Turkish Studies*, 10(3), 1079-1100.
- Yeniay, S. (2019). Behiç Ak’ın hikâyelerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007). Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 95-105.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2009). Yaratıcı drama destekli yaratıcı okuma programı. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 1-28.
- Yurdakal, İ. H. (2018). *Yaratıcı okuma çalışmalarının ilköğretim 4. sınıfta okuma ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Extended Abstract

When reading is considered as a way of life rather than an action, it can be used as a suitable tool for creativity. In other words, reading, which is a receptive linguistic skill, can be transformed into an expressive linguistic skill (Uzun et al., 2011: 143). At this point, teachers can use creative reading as a springboard for their students to present new thoughts, emotion or concrete products (Smith, 1974). Creative reading can help students to acquire affective and psychomotor skills such as empathy, self-confidence and ability to express oneself through art in addition to intellectual gains such as problem solving and flexible thinking. When these results are reflected in the education and training environments, they can also support teachers in classroom management issues because enrichment of the learning environment has the effect preventing or reducing undesired behaviors (Gordon, 2014). Hence, learning environments enriched with creative reading activities facilitate classroom management.

In a study on the structure of creative reading, Aytan (2014) reported the limitations of the studies in this field. Studies on creative reading are limited in terms of problem situations and there are no previous studies evaluating creative reading in terms of classroom management. Hence, this study is believed to provide contributions to the literature by focusing on the reflections of creative reading on classroom management. In this context, this study set out to evaluate the creative reading activities carried out in primary school in terms of classroom management based on teacher views. In line with this general purpose, answers were sought for the following sub-problems.

1. What are the teacher views on the outcomes of creative reading studies for students?
2. What are the teacher views on the effects of creative reading activities on classroom management in regards to classroom relationships, motivation and classroom participation?
3. What are the teachers' views on the effects of creative reading activities in terms of providing discipline in the classroom?
4. What are the teacher views on the effects of creative reading activities on classroom management in general?

This research is a qualitative case study to evaluate the creative reading activities in relation to classroom management based on classroom teachers' views. The working group selected by purposeful sampling method was composed of 30 voluntary classroom teachers who conducted creative reading activities at the primary schools affiliated with Amasya Provincial Directorate of National Education during the 2020-2021 academic year.

The semi-structured interview form prepared by the researchers was used as the data collection tool. Legal permission was obtained from Amasya National Education Directorate and ethics committee approval was obtained from the authorized board of Amasya University for data collection. Interviews were conducted on a voluntary basis after informing the participants about the topic and purpose of the study. Content analysis method was used in the analysis of the data obtained from the research. The obtained data were presented in tables and supported by direct quotations taken from the interviews held with the participating teacher.

Five categories were identified in regards to the outcomes of creative reading activities for students: determined: outcomes related to reading skills, outcomes related to attitudes towards reading,

outcomes related to social and affective aspects, outcomes related to intellectual competencies and outcomes related to behaviors displayed in the learning environment.

Based on teacher views, four categories were identified about the effects of creative reading activities on classroom management in terms of in-class relationships: positive classroom climate, group dynamics, communication skills, and values education.

Three categories were identified based on teacher views on the effects of creative reading activities on classroom management in terms of motivation: as means of interest, satisfaction and motivation. Three categories were identified in participation sub-theme of creative reading activities: active participation, provision of a democratic environment, and student relativity.

Teacher views on the effects of creative reading activities on classroom discipline were grouped under two sub-themes: negative effects and positive effects. The teacher views on the effects of creative reading studies on general classroom management presented the following categories: increasing student motivation, ensuring student participation, solving unwanted behaviors, improving classroom relationships, respecting individual differences and solving learning problems.

The study concluded that creative reading provides outcomes in regards to students' reading skills, their attitudes towards reading, social and emotional development, intellectual competencies and behaviors in the learning environment. In addition, positive effects were observed in terms of classroom management in regards to eliminating, reducing or preventing unwanted behaviors, creating a positive climate in the classroom and increasing classroom communication.

Studies on creative reading should be extended in regards to the positive contribution of creative reading activities on classroom management, and the practical competencies of teachers, who are the main practitioners, should be developed. Thus, creative reading activities can be used as a tool to draw attention to learning, to concretize, to reach the goals of the lesson, to create a positive classroom climate, to create team spirit in the classroom, to increase classroom communication, to eliminate or prevent undesired behaviors while managing the classroom.

Based on the findings obtained in the research, it is suggested to raise the awareness of teachers, who are the practitioners in the classroom, about the positive effects creative reading activities in order to generalize these activities. An in-service training that includes theoretical and practical techniques can be provided to teachers to disseminate creative reading activities. Research can be conducted on topics such as development of creativity in students participating in creative reading activities, their attitude towards reading, and the effect of creative reading activities on thinking skills.